

**1268****ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

z dnia 28 września 2001 r.

**w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze zwierząt gospodarskich.**

Na podstawie art. 237<sup>15</sup> § 2 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Przez obsługę zwierząt gospodarskich, zwanych dalej „zwierzętami”, rozumie się czynności związane z chowem i hodowlą tych zwierząt wykonywane codziennie lub okresowo, a w szczególności prace związane z karmieniem, pojeniem, dojeniem, wymianą ściółki oraz pielęgnacją, leczeniem i transportem.

§ 2. W pomieszczeniach przeznaczonych do hodowli lub chowu zwierząt, zwanych dalej „pomieszczeniami inwentarskimi”, pracodawca powinien zapewnić w szczególności:

- 1) utrzymywanie czystości i porządku, w tym regularne usuwanie odchodów,
- 2) zwalczanie gryzoni, owadów i szkodliwych mikroorganizmów,
- 3) niedopuszczanie do zagrzybienia ścian i sufitów,
- 4) utrzymywanie właściwej wentylacji.

§ 3. W pomieszczeniach inwentarskich niedopuszczalne jest:

- 1) używanie ognia otwartego oraz palenie tytoniu,
- 2) wykonywanie nagłych ruchów oraz wydawanie dźwięków mogących niepokoić zwierzęta,
- 3) podchodzenie w bezpośrednie sąsiedztwo zwierząt w sposób niezauważalny dla zwierzęcia.

§ 4. W pomieszczeniach inwentarskich:

- 1) powierzchnia podłogi korytarza powinna być nie-nasiąkliwa i ograniczająca poślizg,
- 2) szerokość korytarza powinna umożliwiać stosowanie urządzeń technicznych do dowozu i dozowania pasz, zapewniać łatwy i bezpieczny dostęp do zwierząt oraz bezpieczne wykonywanie czynności związanych z ich obsługą,
- 3) kanały odprowadzające ścieki i gnojownicę powinny być odpowiednio zabezpieczone,
- 4) drzwi powinny być otwierane na zewnątrz.

§ 5. Podczas przygotowywania oraz stosowania chemicznych środków odkażających i dezynfekcyjnych w pomieszczeniach inwentarskich powinno się:

- 1) przestrzegać instrukcji producenta tych środków,
- 2) stosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

§ 6. W celu ograniczenia stężenia pyłów organicznych w pomieszczeniach inwentarskich powinno się w szczególności:

- 1) wyposażyć pomieszczenia przeznaczone dla drobiu i trzody chlewnej w urządzenia odpylające lub
- 2) stosować inne dostępne urządzenia techniczne do odpylania pomieszczeń.

§ 7. 1. W nowo budowanych lub przebudowywanych pomieszczeniach inwentarskich powinny być zastosowane urządzenia techniczne ułatwiające pracę

przy dowozie i dozowaniu pasz, usuwaniu odchodów zwierzęcych oraz pojeniu zwierząt.

2. W pomieszczeniach inwentarskich, o których mowa w ust. 1, niedopuszczalne jest umieszczanie progów w otworach drzwiowych.

§ 8. Niedopuszczalna jest eksploatacja instalacji oraz urządzeń elektrycznych niezapewniających odpowiedniej ochrony przed możliwością porażenia.

§ 9. 1. Przy obsłudze buhajów powinno się zachować w szczególności następujące środki ostrożności:

- 1) buhaje powyżej 12. miesiąca życia powinny być prowadzone za pomocą tyczki o długości co najmniej 140 cm, przymocowanej do pierścienia nosowego,
- 2) tyczka, o której mowa w pkt 1, powinna być zapinana do pierścienia nosowego w czasie przebywania buhaja w boksie,
- 3) buhaje poniżej 12. miesiąca życia powinny być prowadzone na uwięzi, w obecności drugiej osoby.

2. Podczas używania koni w zaprzęgach uprząż powinna być założona w sposób uniemożliwiający zerwanie się koni z zaprzęgu.

§ 10. 1. Rozpłodniki, klacze ze źrebiętami oraz lochy z prosiętami uznaje się za zwierzęta niebezpieczne i przy ich obsłudze powinno się zachować środki ostrożności, o których mowa w ust. 2—9.

2. Zwierzęta niebezpieczne powinny być:

- 1) obsługiwane przez tych samych pracowników,
- 2) umieszczone w oddzielnych boksach lub przywiązane uwiązami.

3. Niedopuszczalne jest przywiązywanie zwierząt niebezpiecznych do ruchomych lub niedostatecznie umocowanych przedmiotów.

4. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze zwierząt niebezpiecznych nie powinni wykonywać na nich bolesnych zabiegów ani pomagać przy ich wykonywaniu.

5. Zwierzęta wykazujące skłonność do gryzienia ludzi lub innych zwierząt, jeżeli przebywają poza swoim stanowiskiem, powinny mieć nałożone kagańce.

6. Zwierzęta wykazujące skłonność do kopania powinny być umieszczane w boksach, w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracowników.

7. Nad stanowiskami dla zwierząt niebezpiecznych powinny być umieszczone napisy ostrzegawcze.

8. Boksy powinny być skonstruowane w taki sposób, aby karmienie zwierząt i zakładanie uwiązków mogło odbywać się bez konieczności wchodzenia do nich, a drzwi otwierały się na zewnątrz.

9. Rozpłodniki powinny być prowadzone w uprzęży, pojedynczo i z zachowaniem szczególnej ostrożności.

§ 11. Zwierzęta niebezpieczne podczas wyprowadzania powinny mieć założone uwiązki.

§ 12. 1. Stanowisko do naturalnego rozrodu zwierząt znajdujące się poza budynkiem powinno być ogrodzone.

2. Dopuszcza się usytuowanie stanowiska, o którym mowa w ust. 1, wewnątrz budynku, jeżeli:

- 1) zostanie oddzielone od stanowiska osób nadzorujących proces rozrodu ogrodzeniem wykonanym z drewnianych bali,
- 2) będzie wyposażone w wyjście awaryjne.

3. W czasie naturalnego rozrodu zwierząt niedopuszczalne jest przebywanie w pobliżu osób postronnych.

§ 13. 1. Podczas przewozu zwierząt środkami transportu osoby konwojujące powinny przebywać w miejscu oddzielnym od zwierząt.

2. Załadunek lub wyładunek zwierząt powinien odbywać się przy użyciu ramp, pomostów lub pochylni o podłożu ograniczającym poślizg, wyposażonych w zabezpieczenia boczne.

§ 14. 1. Podczas wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, hodowlanych lub weterynaryjnych na koniach, bydłe, owcach i kozach powinno się korzystać z unieruchamiającego je poskromu.

2. Zabiegi pielęgnacyjne racic lub kopyt powinno się przeprowadzać po unieruchomieniu kończyny zwierzęcia.

3. Strzyżenie owiec przy użyciu sprzętu elektrycznego powinno odbywać się na suchych podestach lub przez osoby wyposażone w kalosze dielektryczne.

4. Przepędzanie stada bydła, koni, owiec lub kóz liczącego powyżej 50 sztuk powinno być nadzorowane co najmniej przez dwie osoby.

5. Pracownicy wykonujący prace przy obsłudze bydła lub koni powinni używać obuwia ochronnego, zabezpieczającego stopy przed urazami.

§ 15. 1. Pastwiska dla bydła, koni lub owiec oraz wybiegi dla zwierząt, znajdujące się przy pomieszczeniach inwentarskich, powinny być ogrodzone w sposób uniemożliwiający wyjście zwierząt poza ogrodzenie.

2. W przypadku zastosowania ogrodzenia elektrycznego powinno ono być oznakowane tablicami ostrzegawczymi.

3. Niedopuszczalny jest wypas buhajów nieuwiązanych oraz w pobliżu krów.

§ 16. W pomieszczeniach przeznaczonych dla trzody chlewnej boksy powinny być skonstruowane w sposób umożliwiający:

- 1) karmienie trzody chlewnej spoza boksu,
- 2) odgrodzenie prosiąt od maciory bez konieczności wchodzenia do boksu,
- 3) natychmiastową ucieczkę pracownika w przypadku zagrożenia ze strony zwierzęcia.

§ 17. 1. Podczas pracy w pasiekach powinno się używać odzieży ochronnej oraz podkurzacza.

2. Przeglądu uli w pasiece powinno się dokonywać w dni pogodne, w godzinach przedpołudniowych, w porze najliczniejszego oblotu pszczół.

3. Pracownicy obsługujący pasiekę powinni unikać drażnienia pszczół w szczególności przez wykonywanie gwałtownych ruchów lub silne podkurzanie.

4. Przy przeglądzie pasieki powinno się unikać przechodzenia przed wylotem ula.

§ 18. 1. Pracownicy wypasający zwierzęta w warunkach potencjalnego zagrożenia ukąszeniem przez kleszcze powinni być wyposażeni w środki zabezpieczające, a w szczególności w:

- 1) przewiewną, ale szczelną odzież osłaniającą kończyny,
- 2) nakrycie głowy,
- 3) środki odstraszające kleszcze.

2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1, powinni być poddani szczepieniu ochronnemu przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu.

§ 19. 1. Niedopuszczalne jest spożywanie posiłków i palenie tytoniu podczas obsługi zwierząt.

2. Posiłki powinny być spożywane w wydzielonym pomieszczeniu, po uprzednim umyciu rąk i twarzy.

§ 20. 1. Na zapleczu pomieszczeń inwentarskich powinna znajdować się apteczka spełniająca wymagania określone w odrębnych przepisach.

2. Pracownicy obsługujący zwierzęta powinni niezwłocznie opatrywać doznane skaleczenia.

3. Pracownicy poszkodowani na skutek ugryzienia lub poturbowania przez zwierzęta oraz na skutek zranienia przez przedmioty zanieczyszczone nawozem organicznym lub ziemią powinni mieć niezwłocznie zapewnioną pomoc lekarską.

§ 21. 1. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze zwierząt gospodarskich powinni zostać poddani szczepieniom ochronnym przeciw tężcowi.

2. W przypadku wystąpienia u pracownika objawów nasuwających podejrzenie choroby odzwierzęcej powinien on niezwłocznie zgłosić się do lekarza.

§ 22. Wykonywanie zabiegów weterynaryjnych na zwierzętach powinno odbywać się zgodnie z zaleceniami lekarza weterynarii.

§ 23. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 22 grudnia 1988 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 44, poz. 352).

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *A. Balazs*